

Anvendelse, stilles der den Fordring til Kommunerne, at hvis de ikke ville have private Anlæg over deres Grund, skulle de stille Garantier for, at der inden en passende Tidsfrist efter Ministeriets Skøn vil blive tilvejebragt saadanne Anlæg, der kunne tilfredsstillende det Formaal, som den private Andrager i det Andragende, han har tilstillet Ministeriet, siger at tilsigtede Kommunerne Stilling i Almindelighed er saadan, at de simpelt hen kunne sige nej, naar nogen vil lægge elektriske Ledninger i deres Gader og Veje, og saa kan vedkommende ingen Vej komme. Altsaa har Kommunen en ret stor Suverænitet paa dette Omraade, og det her foreslaaede er altsaa en meget betydelig Indskrænkning i Kommunernes Ret.

Hvis man tror, at man her betrygger Kommunerne, maa jeg sige, at jeg har et ganske andet Syn derpaa. Jeg mener, at man her gaar Kommunerne meget nær. Det er ikke let saadan paa en Studs at give Garantier for at ville anlægge Stærkstrømsanlæg, som kunne tilfredsstillende de og de Fordringer. Det kræver Overvejelser og Forhandlinger med andre Kommuner. Det kræver Beregninger og en hel Mængde andre Ting. Men efter Forslaget her kan der allerede i Løbet af den kommende Sommer blive sagt f. Eks. til Kommunerne rundt om paa hele Sjælland: Der er et Selskab, som vil anlægge elektriske Stærkstrømsanlæg i eders Gader og Veje, og hvis I ikke straks kunne give os Garanti for, at I i Løbet af saa og saa lang Tid selv ville anlægge saadanne, faar dette Selskab denne Tilladelse. Saa siges der nok, at denne Tilladelse gives kun for et Tidsrum af højst 40 Aar, og det har man saa slaaet sig til Taals med og sagt, at der altsaa dog er en Begrænsning for, hvor længe denne Tilladelse gælder. Men det er ikke for mig af større Betydning, thi det, som det drejer sig om, er, at en Mængde spredte Kommuner hver for sig skulle finde sig i, at disse Ledninger blive lagte i deres Gader og Veje. Nu gaar der antagelig en hel Del Aar, f. Eks. 40 Aar, som der her staar, saa ville nogle af dem selv gribe ind paa dette Omraade, men kunne de gøre det? Det forekommer mig, at de ere ret svagt stillede. For saa vidt det ikke er en stor Samling Kommuner eller Staten selv, som vil foretage disse Anlæg, staa de temmelig magtesløse overfor et Selskab, som i Forvejen allerede i flere Aar har drevet denne Virksomhed.

Jeg er enig med dem i det andet Ting, der have rejst disse Betæneligheder, og

jeg glæder mig over, at de ere komne frem, for at man deraf kan se, hvilken stor Betydning Sagen har. Jeg slutter mig altsaa til de Betæneligheder, der kom frem deroppe, men de staa for mig i en ikke saa lidt skarpere Belysning end i det andet Ting. Det forekommer mig, at det er ret nødvendigt at tænke nærmere over denne Sag, inden man gør Forslaget til endelig Lov. Sagen har, som jeg allerede har betonet, ikke alene en teknisk Betydning, men det foreliggende Lovforslag er saa godt som udelukkende af teknisk Karakter, hvilket er ret forklarligt, al den Stund Tanken med at give en saadan Lov er udgaaet fra den teknisk-hygieniske Kongres i København for et Par Aar siden, og den Kommission, som har været nedsat derom, hovedsagelig er en teknisk Kommission. Men Sagen har ogsaa en økonomisk og en stor samfundsmæssig Betydning, og det er det, jeg vil tillade mig at anføre som Forsvar for min Anskuelse om, at man bør undersøge den Sag nærmere.

Man maa jo være klar over, at ved Hjælp af disse Stærkstrømsledninger kan et privat Selskab blive Leverandør af Drivkraft baade til Landbrug og Industri i hele Landsdele. Det vil ogsaa rimeligvis blive saaledes, at saadanne Selskaber blive de eneste Leverandører af det væsentligste af denne Drivkraft. Thi det er Elektricitetens Fortrin fremfor al anden Drivkraft, Hestekraft, Dampkraft, at den er betydelig billigere, tager liden Plads op og kræver forholdsvis ringe Pasning, saa at den har uhyre store Fordele fremfor de andre. Jeg tænker mig derfor, at f. Eks. i Løbet af 10 Aar ville alle Mejerier her paa Sjælland -- hvis vi faa et Selskab over hele Sjælland -- blive drevne ved Elektricitet, og mange andre Landbrugsvirksomheder, hvortil der nu bruges Hestekraft eller Dampkraft, saavel som en Mængde industrielle Fabrik anlæg, ville ligeledes blive drevne ved Elektricitet fra det samme Selskab. Et saadant Selskab faar derfor sikkert en saa uhyre økonomisk Magt, at man allerede af den Grund maa være i højeste Grad betænkelig derved. Et saadant Selskab kan udbytte alle disse Virksomheder, jeg kan godt sige, efter Forgodtbefindende; for jeg ser ikke i Lovforslaget nogen Grænse eller nogen Betingelse for Opnaaelsen af en saadan Tilladelse som den, der her er Tale om. Og hvad ville saa Brugerne af Elektriciteten gøre, naar den er bleven saa godt som den eneste Drivkraft, de have, naar de ikke mere